

WALENTY POCZTA

WSPÓLNA POLITYKA ROLNA PO 2013 ROKU

Słowa kluczowe: *Wspólna Polityka Rolna, poziom wsparcia, instrumenty WPR, kierunki zmian, ich uzasadnienie, potrzeby i oczekiwania sektora rolnego w Polsce*

STRESZCZENIE

Model WPR po roku 2013 jest sprawą niesłychanie żywotną z punktu widzenia polskiego sektora rolnego i polskiej wsi, ale i w ogóle polskiej gospodarki. Oczekiwania polskiego sektora rolnego względem WPR w latach 2014-2020 wyznaczać będzie poziom wsparcia z roku 2013 oraz potrzeby modernizacyjne sektora i dostarczanie przez rolnictwo dóbr publicznych. Analiza przeprowadzona w artykule wskazuje, że dla Polski pierwszorzędne znaczenie mają instrumenty polityki rolnej realizowane w obu filarach WPR. Ważnym pozostaje poziom wsparcia, jego wspólnotowy charakter, oraz zachowanie równowagi między wsparciem bezpośrednim, instrumentami prośrodowiskowymi i promodernizacyjnymi.

WALENTY POCZTA

COMMON AGRICULTURAL POLICY AFTER 2013

Key words: *Common Agricultural Policy, level of support, CAP measures, directions of changes, justification, needs and expectations of agricultural sector in Poland*

SUMMARY

The CAP model after 2013 is crucial not only from the agricultural sector point of view, but also from the point of view of the whole Polish economy. Expectations of Polish agricultural sector towards CAP in the years 2014-2020 are going to be determined by the level of support from the year 2013, by the needs to modernize sector and to be able to fulfill its function as a provider of public goods. Analyzes conducted in the paper proves that policy measures from both pillars of the CAP have a basic meaning for Poland. Level of support, its common character, as well as balance between direct support and pro-environmental and pro-modernization measures remain important.

e-mail: poczta@up.poznan.pl

EUGENIUSZ K. CHYLEK

**ZADANIA DORADZTWA ROLNICZEGO W TRANSFERZE WIEDZY I
INNOWACJI**

Słowa kluczowe: *nauka, transfer wiedzy, innowacje, Unia Europejska, Europa 2020, Unia innowacji, Wspólna Polityka Rolna, system doradztwa rolniczego*

STRESZCZENIE

W realizacji strategii „*Europa 2020*” swoje kluczowe miejsce zajmuje nauka i transfer wiedzy, za który na obszarach wiejskich w znacznej mierze odpowiada doradztwo rolnicze. Priorytety wyznaczone w strategii „*WPR w kierunku 2020 roku*” jednoznacznie wskazują strategicznie ważną rolę jaka została przypisana systemowi doradztwa rolniczego (*Farm Advisory System - FAS*), którego obszar działania nierozzerwalnie związany jest z transferem wiedzy i innowacji. Istniejący w Polsce stan organizacyjny doradztwa rolniczego oraz uwarunkowania prawne i finansowe działalności naukowej i innowacyjnej, których efekty powinny wspierać rozwój gospodarczy, jak dotychczas nie spełniają oczekiwań. Przedstawione wnioski wskazują kierunki koniecznych zmian systemowych, które umożliwią bardziej efektywne oddziaływanie doradztwa rolniczego na proces wdrażania rozwiązań innowacyjnych w sektorze rolno-spożywczym i jego otoczeniu na obszarach wiejskich.

EUGENIUSZ K. CHYLEK

**THE AGRICULTURAL ADVISORY IN THE SYSTEM OF TRANSFER OF
KNOWLEDGE AND INNOVATION**

Key words: *science, knowledge transfer, innovation, European Union, Europe 2020, Innovation Union, Common Agricultural Policy, Farm Advisory System*

SUMMARY

In implementing the strategy „*Europe 2020*” their key place deals with science and transfer of knowledge, which in rural areas largely corresponds to the agricultural advice. The priorities identified in the strategy „*CAP towards 2020*” clearly indicate strategically important role has been assigned the farm advisory system (*Farm Advisory System- FAS*), whose area is rearranged from the transfer of knowledge and innovation. In Poland the status chart Advisory and considerations of the legal and financial activities in science and innovation, which effects should promote economic development as yet do not meet expectations. Conclusions indicate directions for the necessary changes, the system that will allow a more effective impact advisory on the process of implementation of the innovation in the agri-food sector and its surroundings in rural areas.

e-mail: eugeniusz.chylek@minrol.gov.pl

ROMAN SASS

**OCENA SYTUACJI PRODUKCYJNEJ I EKONOMICZNEJ GOSPODARSTW
NAJLEPSZYCH, ŚREDNICH I NAJSŁABSZYCH**

Słowa kluczowe: kwalifikacje rolnika, skala produkcji, relacje cen, nadwyżka bezpośrednia, dochód z działalności, plony roślin

STRESZCZENIE

W artykule wykorzystano głównie wyniki badań IERiGŻPIB opublikowane w pracy A. Skarżyńskiej. „Wyniki ekonomiczne wybranych produktów rolniczych w latach 2005 - 2008”. Porównano produkcję, koszty i dochody dla buraków cukrowych, ziemniaków jadalnych, pszenicy ozimej, rzepaku ozimego, żywca wieprzowego i mleka. W analizowanych gospodarstwach występuje bardzo duże zróżnicowanie wyników produkcyjnych (plony, wydajność mleczna krów, efektywność skarmiania pasz) pomiędzy gospodarstwami najlepszymi i najslabszymi. W skrajnych przypadkach plony różnią się od 50 - 100 % na korzyść gospodarstw najlepszych. Na podstawie przedstawionych danych trudno jest w pełni wyjaśnić tak duże zróżnicowanie wyników, ograniczając porównania tylko do poziomu ponoszonych nakładów, jakości gleb oraz skali produkcji. Przedstawione wyniki potwierdzają z dużym prawdopodobieństwem postawioną tezę, że o wysokich rezultatach produkcyjnych i ekonomicznych decyduje także wiedza i umiejętności (kwalifikacje) rolnika.

ROMAN SASS

**ECONOMIC AND PRODUCTION SITUATION ASSESSMENT OF THE BEST,
MEDIUM AND THE WEAKEST FARMS**

Key words: farmers qualifications, production scale, price relationship, direct surplus, income from activities, plant yields

SUMMARY

In the article was used mainly IERiGŻPIB results published in the work of A. Skarżyński. “Economic results of selected agricultural products in the years 2005 - 2008”. Compared the production, costs and incomes for the sugar beet, potatoes, winter wheat, winter rape, pork and milk. In the analyzed farms is very large variation of results in the production (crops, milk yield of cows, feed efficiency) between the best and the weakest farms. In extreme cases, the yields vary from 50 - 100% in favor of the best holding. Based on the data presented it is difficult to fully explain such a large variation of results, limiting the comparison only to the level of spending on, soil quality and production scale. The results presented confirm the idea that high production and economic results increasingly determines the knowledge and skills (qualifications) of the farmer.

e-mail: roman.sass@kpodr.pl

GRAŻYNA NACHTMAN

OCENA GOSPODARSTW EKOLOGICZNYCH W WYBRANYCH KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ W ROKU 2008

Słowa kluczowe: *gospodarstwa ekologiczne Unii Europejskiej, dopłaty do działalności operacyjnej, wartość dodana netto, produkcja ekologiczna*

STRESZCZENIA

W krajach Unii Europejskiej następuje rozwój rolnictwa ekologicznego. W dużym stopniu jest to warunkowane prowadzoną polityką rolną Wspólnoty poprzez system dotacji, co potwierdzają wyniki rachunkowości FADN.

Na podstawie danych FADN pozyskanych z bazy DG AGRI Komisji Europejskiej opisano sytuację produkcyjno-ekonomiczną gospodarstw ekologicznych w wybranych 19 krajach Unii Europejskiej w 2008 roku. Zaprezentowano stan zasobów środków produkcji i organizację produkcji oraz wyniki ekonomiczne z uwzględnieniem roli dopłat do działalności operacyjnej.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że aż w 10 krajach poziom poniesionych kosztów był wyższy od wartości produkcji (Czechy, Dania, Niemcy, Estonia, Irlandia, Łotwa, Finlandia, Szwecja, Słowenia i Wielka Brytania). We wszystkich krajach uzyskano jednak dodatnią nadwyżkę w postaci wartości dodanej netto, którą zwłaszcza w krajach o dużych zasobach ziemi uprawianej metodami ekologicznymi zapewniły dopłaty.

GRAŻYNA NACHTMAN

THE ESTIMATION OF ECOLOGICAL FARMS IN CHOSEN COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION IN THE YEAR 2008

Keywords: *organic farms in the European Union, subsidies on current operations linked to production (not investments), net value added, organic production.*

SUMMARY

In the EU Member States a development in organic agriculture can be observed. To a high degree it is an after-effect of the subsidy scheme within the pursued Common Agricultural Policy, which is proved by FADN results.

On the basis of FADN data obtained from DG AGRI database, the economic situation and production of organic farms in 19 selected EU countries has been described. The analysis concerns 2008 year. The paper provides an overview of the resources of means of the production, organization of the production and economic results taking into consideration the impact of subsidies on current operations linked to production. The study reveals that in as many as 10 EU countries operational costs exceed total output (the Czech Republic, Denmark, Germany, Estonia, Ireland, Latvia, Finland, Sweden, Slovenia and the UK). In all the countries, however, net margin was positive mainly due to subsidies, especially in the Member States where great area was farmed organically.

e-mail: nachtman@ierigz.waw.pl

GRZEGORZ CETNER, KRZYSZTOF ŻOK

**ODNOWA WSI W OPINII JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO,
CZĘŚĆ II**

Słowa kluczowe: *Odnowa wsi, PROW, SPO, badania ankietowe, JST, gmina*

STRESZCZENIE

Artykuł przedstawia wyniki badań ankietowych dotyczących finansowania i realizacji projektów Odnowy wsi na polskich obszarach wiejskich, przeprowadzonych w 2010 r. przez pracowników poznańskiego Oddziału CDR w Brwinowie. Badaniami objęto Jednostki Samorządu Terytorialnego (JST) w wybranych województwach, zatem wynik ankietyzacji jest oparty o punkt widzenia gmin na tego typu inicjatywy. W drugiej części opracowania (pierwsza część zamieszczona została w numerze 1/2011 kwartalnika) poruszono kwestię dotychczasowych doświadczeń gmin w finansowaniu projektów oraz w ich realizacji. Podsumowano udział gmin w inicjatywie LEADER, w tym realizację projektów Odnowy wsi w ramach osi IV PROW i przedstawiono jak oceniana jest ta metoda przez JST. Artykuł przedstawia także opinie gmin co do zakresu realizacji projektów Odnowy Wsi w przyszłości, a także opisuje potrzeby edukacyjne i szkoleniowe JST w tym zakresie.

GRZEGORZ CETNER, KRZYSZTOF ŻOK

THE VILLAGE RENEWAL IN THE OPINION OF LOCAL COMMUNITIES, PART II

Key words: *Village renrwal, Rural Development Program for 2007-2013, local communities, survey, research*

SUMMARY

Article presents the results of survey research conducted in 2010 by the staff of The Agricultural Advisory Centre in Brwinów, Poznan Branch, on the financing and implementation of Village Renewal projects (*Pol. "Odnowa wsi"*) in Polish rural areas. Survey covered Polish local self-government units (Gminas) in chosen regions (voivodeship level), therefore the results of the research reflect their point of view on this kind of local projects. Second part of the article (first part was presented in no. 1/2011 of the magazine) presents the issues of to date experiences in the implementation and financial aspects of Village Renewal Project in Polish Gminas. Authors summarize the participation of Gminas in LEADER program (within Polish Rural Development Program; 2007-2013) and present the general assessment of this method of gaining finances for implementation of the Village Renewal projects. Article refers also to the opinions of Gminas on the future scope of Village Renewal projects in Poland and shows the educational and training needs of staff dealing with this kind of projects on the level of Gminas.

e-mail: g.cetner@cdr.gov.pl

e-mail: k.zok@cdr.gov.pl

ADRIANA MERTA

**POMOC DZIECIOM I MŁODZIEŻY ZE ŚRODOWISK POPEGEEROWSKICH
NA PRZYKŁADZIE DZIAŁAŃ AGENCJI NIERUCHOMOŚCI ROLNYCH**

Słowa kluczowe: Agencja Nieruchomości Rolnych, Państwowe Gospodarstwa Rolne, wyrównywanie szans edukacyjnych, sytuacja rodzin wiejskich

STRESZCZENIE

Likwidacja Państwowych Gospodarstw Rolnych pozbawiła źródła utrzymania ponad 300 tys. pracowników oraz ich rodzin. Następstwem tych decyzji była utrzymująca się przez następne lata trudna sytuacja materialna rodzin wiejskich. Zaniedbania edukacyjne czy kulturalno-intelektualne, brak finansów oraz złe warunki mieszkaniowe potęgowały izolację, problemy adaptacyjne i marginalizację środowisk byłych pracowników. Najbardziej narażone na wykluczenie społeczne były dzieci. Aby poprawić ich sytuację oraz wyrównać szanse na lepsze wykształcenie, Agencja Nieruchomości Rolnych w latach 1996-2004 organizowała letni i zimowy wypoczynek dla dzieci i młodzieży, finansowała leczenie oraz fundowała stypendia. W 2004 r. ANR zaprzestała działalności na rzecz środowisk popegeerowskich, a większość programów nie była kontynuowana przez inne instytucje czy organizacje.

ADRIANA MERTA

**THE HELP TO CHILDREN AND YOUNG PEOPLE FROM FORMER STATE
FARMS
ENVIRONMENT ON THE EXAMPLE OF ACTIVITIES OF AGRICULTURAL
PROPERTY AGENCY**

Key words: Agricultural Property Agency, State Farms, equal educational opportunities, situation of rural families

SUMMARY

Liquidation of State Farms deprived more than 300 thousand workers and their families of their livelihood. The consequence of these decisions was a difficult material situation of rural families sustaining over the next years. ^{Educational} and cultural-intellectual neglect, the lack of finances and poor housing conditions intensified the isolation, adaptation problems and marginalization of the communities of former employees. Children were most vulnerable to social exclusion. To improve their situation and to equalize opportunities for better education, Agricultural Property Agency in 1996-2004 organized the summer and winter holidays for children and young people, funded treatment and scholarships. In 2004, the Agency ceased operations for the former State Farm environments, and most programs were not continued by other institutions or organizations.

e-mail: adriana.merta@pwr.wroc.pl